

Stockholm
10 maj 2021

Yttrande över Hyggesfritt skogsbruk Skogsstyrelsens definition, Naturskyddsföreningens remissvar

Naturskyddsföreningen har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på rapporten Hyggesfritt skogsbruk Skogsstyrelsens definition, diarienummer 2020/3733.

Naturskyddsföreningens övergripande synpunkter

- Naturskyddsföreningen är i grunden positiva till Skogsstyrelsens arbete för att ta fram en definition för hyggesfritt skogsbruk. Det är särskilt viktigt att definitionen möjliggör uppföljning av omfattningen av hyggesfria metoder inom skogsbruket. Denna uppföljning bör ske på ett sådant sätt att det är möjligt att urskilja olika skötselmetoder i statistiken, särskilt om Skogsstyrelsen går vidare med den föreslagna breda definitionen. Skogsstyrelsen behöver säkerställa ett system för uppföljning och tydliggöra hur den planeras att genomföras på ett effektivt och tydligt sätt.
- Det är positivt att definitionen är begränsad till att gälla på skogsmark med produktionsmål. Hyggesfritt skogsbruk ska inte förväxlas med naturvårdsåtgärder och denna begränsning i definitionen minskar förhoppningsvis risken att så sker. Även vid hyggesfria metoder är väl utformad miljöhänsyn avgörande för att stärka och bevara sociala- och miljövärden, detta kan med fördel förtydligas i stödtexten till definitionen.
- Naturskyddsföreningen är dock kritisk till den breda definitionen av hyggesfritt skogsbruk som föreslås. I praktiken innebär denna definition stora risker för att det hyggesfria skogsbruket inte innebär att vi får fler flerskiktade skogar på sikt, utan snarare att landskapet fortsätter att präglas av hyggen – även om dessa möjligen blir mindre. Miljömålsrådets årsrapport 2021 har föreslagit ett etappmål för hyggesfritt skogsbruk för att öka skogens kvalitativa livsmiljöer för hotade arter, gynna en större bredd av ekosystemtjänster i virkesproducerande bestånd och på så vis stärka den gröna

infrastrukturen¹. Med hänsyn till detta anser Naturskyddsföreningen att definitionen måste smalnas av så att de skötselmetoder som ingår faktiskt leder till flerskiktade skogar, bättre hänsyn till sociala- och miljövärden och därmed kan ligga till grund för uppföljning av dessa. Det behöver därför också tydliggöras att hyggesfritt skogsbruk inte bör ske i skogar med höga naturvärden kopplade till kontinuitet där ett uttag av råvara på sikt riskerar att minska de skogslevande arternas förutsättningar.

- Naturskyddsföreningen avstyrker bestämt att skärmar ska kunna ingå i definitionen av hyggesfritt skogsbruk, särskilt inte då den föreslagna definitionen tillåter en skötselintensitet som är alltför lik dagens trakthyggesbruk. Ett skärmskogsbruk är endast en fördröjd form av slutavverkning, och förslaget innebär därför i praktiken att ungskogar – som i allt väsentligt inte skiljer sig från trakthyggesbrukets ungskogar - kommer kunna räknas in i statistik om hyggesfritt skogsbruk. Det saknas i förslaget även en storleksgräns för hur omfattande hyggerna med skärmar får vara för att räknas in som hyggesfri metod. Ifall Skogsstyrelsen ändå väljer att behålla skärmskogsbruk inom definitionen får detta skogsbruk inte ske i kontinuitetsskogar, föryngringen måste nå en högre medelhöjd än 2,5 meter innan skärmen avvecklas för att bibehålla skogskänslan, fler än 25 skärmträd per hektar lämnas efter att skärmen avvecklas och dessa lämnas permanent för att på sikt skapa en flerskiktad skog. Bristen på kunskap om skötsel av överhållen skärm verkar ha lett till en överdriven försiktighet och en definition som i praktiken sätter trakthyggesbruket och produktion framför sociala- och miljövärden.
- Vidare anser Naturskyddsföreningen att ett hyggesfritt skogsbruk alltid måste bygga på naturlig föryngring och minimal markpåverkan. Detta innebär att definitionstexten behöver ändras så att plantering, markberedning och skyddsdikning inte är tillåtet.
- Den föreslagna definitionen bygger på en kombination av skogens utseende och markägarens intentioner. Naturskyddsföreningen

¹ Naturvårdsverket 2021. Miljömålsrådets årsrapport 2021 – inklusive förslag till regeringen, sid 22–23.

håller med skrivningen i avsnitt 5.1.6 att markägarens intentioner måste kunna synas i skogen, dvs. några åtgärder i riktning mot hyggesfritt ska ha genomförts. Skogar där markägaren har intentionen att bruka skogen hyggesfritt men skogen ännu inte uppfyller definitionen gällande skogens utseende bör särskiljas som "omställningsskogar" i uppföljningar.

- Naturskyddsföreningen stödjer gränsen på 0,25 hektar som definition av hygge. Det skulle dock behöva tydliggöras vad denna definition kommer ha för betydelse i det praktiska skogsbruket, särskilt då gränsen för anmälningsplikt vid föryngringsavverkning idag är 0,5 hektar. Däremot anser Naturskyddsföreningen att förslaget om luckhuggning i storleken 0,25 hektar, och där nya luckor kan tas upp i direkt anslutning till tidigare lucka efter att medelhöjden i luckan nått minst 2,5 meter inte ska kunna ingå i definitionen av hyggesfritt skogsbruk. I praktiken innebär detta att stora landskapsavsnitt ändå kan fortsätta kalavverkas i någon form av schackrutemodell, där landskapet slutligen ändå kommer att sakna de värden som är knutna till skogar med lång kontinuitet. Denna risk föreligger troligen främst där stora markägare dominerar.
- Vidare anser Naturskyddsföreningen att även hyggesfritt behöver omfattas av anmälningsplikten, vilket rimligen även innefattar gallringsåtgärder. Om inte detta säkerställs ser Naturskyddsföreningen stora risker för att hyggesfria åtgärder kan komma att tillämpas i skogar med höga naturvärden, t.ex. nyckelbiotoper eller områden med skyddade arter, utan att Skogsstyrelsen kan genomföra nödvändig tillsyn i området. En anmälningsplikt är helt nödvändigt om myndigheten ska kunna genomföra tillsyn i linje med såväl Skogsvårdslagen som miljöbalken.

Detta remissvar har utarbetats av Linda Petersson, sakkunnig i skogsfrågor vid rikskansliet.

För Naturskyddsföreningen,

Louise Karlberg,
Chef, skog- och jordbruksavdelningen